

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Найменування центрального органу управління освітою, власника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора

 Алла АДАМЕНКО

« 02 »

08

202р.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Назва навчальної дисципліни

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки фахового молодшого бакалавра

Назва освітньо-професійного ступеня

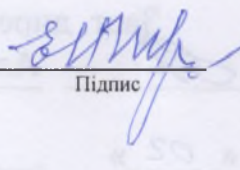
спеціальності 051 Економіка

Шифр і назва спеціальності

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Київським авіаційним фаховим коледжем

Повне найменування вищого навчального закладу

Розробник:

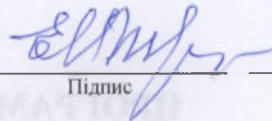
 О. Діденко – викладач
Підпис вищої комісії

Схвалено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки

Назва циклової комісії

Протокол № 1, від «02» 05 2022р.

Голова циклової комісії

 О. Діденко
Підпис Прізвище та ініціали

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності «Економіка».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація та ефективність господарювання на рівні основної ланки суспільного виробництва, необхідної сукупності теоретичних і практичних знань з управління ринковою економікою на сучасному етапі її розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: паралельно з дисципліною «Економіка підприємства» вивчаються дисципліни «Вступ у спеціальність», «Економіка і нормування праці», «Планування та організація діяльності підприємства».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Підприємство в сучасній системі господарювання.
2. Персонал підприємства.
3. Капітал, виробничі фонди і нематеріальні ресурси.
4. Інвестиції та оборотні кошти.
5. Регулювання, прогнозування і планування діяльності.
6. Організація виробництва і виробнича інфраструктура.
7. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції.
8. Продуктивність, мотивація і оплата праці.
9. Поточні витрати і ціноутворення.
10. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування у студентів комплексу знань про ефективність виробництва, шляхи, методи досягнення підприємством найкращих результатів, засвоєння ними основ організації виробництва, його загальних принципів, а також одержання спеціальних знань та практичних навичок для прийняття ефективних управлінських рішень щодо створення, функціонування та реорганізації виробничих систем в умовах ринкового середовища на рівні підприємства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення закономірностей раціонального сполучення засобів виробництва і робочої сили та інших факторів виробництва з метою найбільш ефективного їх використання в умовах ринкової економіки та досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

сутність і практичні навички у прийнятті науково-обґрунтованих господарсько-управлінських рішень в умовах ринкової економіки;

вміти:

–самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки обґрунтування виробничих процесів;

–вибору ефективних варіантів, їх перетворень;

–визначати потреби в спеціалістах та менеджерах;

–обчислювати фонди оплати праці для різних категорій працюючих за різних систем та форм.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин за навчальним планом.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Тема 1. Підприємство в сучасній системі господарювання

Визначення, цілі та напрями діяльності підприємства. Правові основи функціонування. Закон „Про підприємства в Україні”, основні розділи та їхній зміст.

Статут підприємства. Колективний договір. Класифікація підприємств. Виробнича структура машинобудівного підприємства.

Підприємство як сучасна форма господарювання. Сутність, основні функції, принципи здійснення та види підприємства. Виробнича та посередницька підприємницька діяльність.

Договірні взаємовідносини і партнерські зв'язки у підприємницькій діяльності. Поняття й форми міжнародного бізнесу. Спільні підприємства в системі міжнародного бізнесу.

Сутність і функції процесу управління. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання.

Планування, організація, мотивація і контроль як основні функції управління підприємством та організаціями. організаційні структури управління підприємствами різних форм власності.

Тема 2. Персонал підприємства

Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства. Категорії персоналу підприємств: керівники, спеціалісти, службовці, робітники. Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією.

Визначення чисельності окремих категорій працівників.

Сучасна система управління персоналом. Форми та ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів. Участь держави у підготовці висококваліфікованих спеціалістів і керівників.

Тема 3. Капітал, виробничі фонди і нематеріальні ресурси

Виробничі фонди як вартісна категорія. Поділ виробничих фондів на основні та оборотні. Практичне значення основних та оборотних фондів для здійснення процесу виробництва продукції.

Оцінка, класифікація і структура основних фондів. Спрацювання, відтворення основних фондів.

Амортизація основних фондів. Норми амортизаційних відрахувань на повне відновлення (реновацію) основних фондів.

Ефективність відтворення і використання основних фондів.

Структура, нормування і використання оборотних фондів підприємства. Склад оборотних фондів, характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виробництва, витрат майбутніх періодів.

Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства. Характеристика об'єктів промислової власності: винаходів, промислових зразків, корисних моделей, товарних знаків. Інші нематеріальні ресурси: ноу-хау, раціоналізаторські пропозиції та інше.

Нематеріальні активи та їх елементний склад.

Тема 4. Інвестиції та оборотні кошти

Поняття, склад і структура інвестицій. Внутрішні та зовнішні джерела інвестування.

Формування і регулювання фінансових інвестицій. Роль фінансових інвестицій у становленні та розвитку ринкових відносин. Види цінних паперів і їх використання. Залучення іноземних інвестицій для розвитку і підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Оцінка ефективності виробничих інвестицій (капітальних вкладень).

Загальна характеристика і нормування оборотних коштів. Функціональна та елементна структура оборотних коштів. Нормативи оборотних коштів. Ефективність використання. Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження, тривалість одного обороту в днях, рентабельність.

Тема 5. Регулювання, прогнозування і планування діяльності

Державне економічне регулювання. Економічні функції держави за умов домінування ринкових відносин.

Прогнозування розвитку суб'єктів господарювання. Система планів підприємства.

Стратегія розвитку підприємства і бізнес-планування. Бізнес-план, його призначення і його роль в розвитку виробництва.

Основний зміст і можливі типові розділи тактичних (середньо- та короткострокових) планів підприємства. Сутність оперативного планування діяльності виробничих підрозділів підприємства.

Тема 6. Організація виробництва і виробнича інфраструктура

Структура виробничого процесу. Виробничий цикл та його структура. Методи поєднання операцій та їхній вплив на виробничий цикл. Методи організації виробництва. Організація і параметри потокової лінії. Концентрація і деконцентрація виробництва. Спеціалізація виробництва.

Сутнісна характеристика підприємства. Виробнича і соціальна інфраструктура підприємства. Система технічного обслуговування: ремонтне господарство, інструментальне господарство, транспортне господарство, енергетичне господарство, складське господарство.

Соціальна інфраструктура і діяльність підприємства. Підрозділи соціальної структури підприємства.

Визначення капітального будівництва як процесу створення нових реконструкцій, розширення технічного переозброєння діючих об'єктів виробничої і соціальної інфраструктури.

Тема 7. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції

Поняття та класифікація продукції. Маркетингова діяльність і формування програми випуску продукції. Поняття, функції і принципи маркетингової діяльності.

Матеріально-технічне забезпечення виробництва. Форми і системи матеріально-технічного забезпечення.

Якість і конкурентоспроможність продукції. Якість продукції як економічна категорія. Поняття і визначення рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств на ринку.

Стандартизація і сертифікація продукції. Сутнісна характеристика стандартизації продукції, її складові елементи і принципи здійснення.

Державний нагляд за якістю і внутрішньовиробничий технічний контроль. Функції та організація роботи державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації (Держстандарт України).

Тема 8. Продуктивність, мотивація і оплата праці

Продуктивність праці персоналу. Продуктивність праці як економічна категорія. Показники рівня продуктивності праці. Зовнішні та внутрішні чинники зростання продуктивності праці. Мотивація трудової діяльності працівників. Поняття системи мотивації праці.

Оплата праці. Основні функції заробітної плати: відтворювальна, стимулююча, регулююча та соціальна.

Форми та системи оплати праці. Дві форми – відрядна та почасова. Системи оплати праці форм заробітної плати:

відрядної – пряма відрядна, непряма відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, акордна;

почасової – проста почасова, почасово-преміальна, за посадовими окладами.

Коллективна (бригадна) форма організації та оплати праці. Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.

Участь працівників у прибутках підприємства.

Тема 9. Поточні витрати і ціноутворення

Поточні витрати на виробництво виробів. Їх класифікація і структура. Поточні витрати (собівартість) як комплексний економічний показник.

Кошторис виробництва і собівартість товарної продукції. Собівартість валової, товарної і реалізованої продукції. Методика обчислення окремих статей калькуляції. Калькулювання та його місця в економічних розрахунках.

Ціни на продукцію (послуги): сутнісна характеристика, види, методи встановлення і регулювання. Види цін і сфери їх застосування. Методи встановлення ціни: собівартість; плюс прибуток; на підставі цільового прибутку; за рівнем попиту тощо.

Тема 10. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності

Загальна характеристика діяльності підприємства. Складання фінансового плану підприємства.

Прибутковість підприємства. Прибуток як основний показник фінансових результатів діяльності підприємства. Рентабельність ресурсів і продукції. Рентабельність як відносний показник ефективності роботи підприємства.

Оцінка фінансово-економічного стану підприємства. Основні напрями діяльності, що забезпечують певний фінансово-економічний стан підприємства.

Сутнісна характеристика і вимірювання ефективності виробництва. Економічна сутність і загальний методологічний підхід до вимірювання ефективності виробництва. Види ефективності. Чинники підвищення ефективності виробництва. Класифікація, загальна характеристика і напрями дії та використання окремих чинників.

Характеристика економічної безпеки господарюючого суб'єкта. Реалізація та оцінка ефективності проектів реструктуризації і санації підприємств.

Сутність, причини та ознаки банкрутства. Процедура ліквідації збанкрутілих суб'єктів господарювання.

3. Рекомендована література:

1. Бойчик І.М. „Економіка підприємств” Львів – 1999 рік., Київ 2002 р.
2. Завіновська Т.Г. „Економіка праці” Київ – 2003 р.
3. Покропивний С.Ф. „Економіка підприємства” Київ – 2001 рік.
4. Примак Т.О. „Економіка підприємств” Київ – 1999 рік.
5. Харів П.С. „Економіка підприємств” Тернопіль – 2002 рік.
6. Харів П.С. „Практикум з економіки і організації діяльності підприємств” Тернопіль – 2002 рік.
7. Шегда А.В. „Економіка підприємства” Київ – 2002 рік.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання комплексний державний екзамен.